

**Frumvarp til laga um verðbréfaviðskipti
eins og það lítur út skv. tillögum ráðuneytisins
svo og athugasemdum umsagnaradila sem eftir standa**

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Í lögum þessum merkir:

1. **Verðbréf:**
 - a. Hvers konar framseljanleg kröfuréttindi til peningagreiðslu eða ígildis hennar svo og framseljanleg skilríki fyrir eignarréttindum að öðru en fasteign eða einstökum lausafjármunum.
 - b. **Skilyrt skilríki til peningagreiðslu á grundvelli tiltekins verðbréfs eða verðbréfa samkvæmt a-lið.**
2. **Verðbréfamiðlun:** Milliganga sem veitt er gegn endurgjaldi, um kaup eða sölu verðbréfa og sérfræðiráðgjöf um slík viðskipti.
3. **Verðbréfamiðlari:** Einstaklingur sem fengið hefur leyfi til verðbréfamiðlunar, sbr. 2. gr., og þeir sem vinna að verðbréfamiðlun undir stjórn og á ábyrgð hans.
4. **Verðbréfafyrirtæki:** Fyrirtæki sem fengið hefur starfsleyfi viðskiptaráðherra, sbr. 7. gr., og annast starfsemi skv. V. kafla laga þessara.
5. **Fjárvarsla:** Þjónusta, veitt samkvæmt sérstökum samningi gegn endurgjaldi sem felur í sér að taka við fjármunum til fjárfestingar í verðbréfum eða öðrum verðmætum fyrir eigin reikning viðskiptamanns.
6. **Almennt útboð:** Útboð samkynja verðbréfa sem boðin eru almenningi til kaups með almennri og opinberri auglýsingu eða kynningu með öðrum hætti sem jafna má til opinberrar auglýsingar.
7. **Viðskiptavaki:** Verðbréfafyrirtæki eða annar aðili sem hefur skuldbundið sig formlega til að kaupa og selja fyrir eigin reikning tiltekin verðbréf, í því skyni að greiða fyrir því að markaðsverð skapist á verðbréfunum, og tilkynnt það opinberlega.
8. **Sölutrygging:** Samningur milli verðbréfafyrirtækis og útgefanda verðbréfa þar sem verðbréfafyrirtækið skuldbindur sig til þess að kaupa ákveðinn hluta eða öll verðbréf í tilteknu útboði innan fyrir fram ákveðinna tímamarka og á fyrir fram ákveðnu verði.
9. **Opinber verðbréfamarkaður:** Verðbréfafing Íslands og hliðstæðar kauphallir erlendis.
10. **Virkur eignarhlutur:** Bein eða óbein hlutdeild sem nemur 10% eða meira af eigin fé eða atkvæðisrétti eða önnur hlutdeild sem gerir kleift að hafa veruleg áhrif á stjórnun verðbréfafyrirtækis.
(sbr. brt. á 2. málsl. 1. mgr. 18. gr.)

II. KAFLI

Leyfi til verðbréfamíðlunar.

2. gr.

Viðskiptaráðherra veitir leyfi til verðbréfamíðlunar. Leyfi verður einungis veitt einstaklingum sem fullnægja eftirfarandi skilyrðum:

1. Eru búsettir hér á landi.
2. Hafa náð tuttugu ára aldri.
3. Hafa óflekkað mannorð og hafa aldrei verið sviptir forræði á búi sínu.
4. Hafa sótt námskeið í verðbréfamíðlun og lokið þar prófi samkvæmt prófkröfum sem settar eru í reglugerð sem ráðherra setur. Ráðherra er heimilt að veita undanþágu frá þessu ákvæði mæli sérstakar ástæður með því.
5. Hafa lagt fram skírteini því til sönnunar að þeir hafi tekið ábyrgðartryggingu hjá viðurkenndu váttryggingafélagi, aflað sér bankatryggingar eða leggja fram aðrar tryggingar sem ráðherra metur gildar og bæta viðskiptavinum tjón er þeir kunna að baka þeim með störfum sínum við verðbréfamíðlun. Nánari skilyrði um fjárhæð tryggingar og lágmarksskilmála skulu ákveðin með reglugerð.

Umsókn skal vera skrifleg. Henni skulu fylgja þær upplýsingar sem ráðherra ákveður. Áður en leyfi er veitt skal leitað umsagnar bankaeftirlits Seðlabanka Íslands.

3. gr.

Þeim einum, sem hlotið hafa leyfi skv. 2. gr., er heimilt að stunda verðbréfamíðlun og nefna sig verðbréfamíðlara, sbr. þó 2. og 3. mgr. 35. gr.

Héraðsdóms- og hæstaréttarlögmönnum og löggiltum endurskoðendum er þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. heimilt í einstökum tilvikum að veita viðskiptamönnum sínum þjónustu sem samkvæmt lögum þessum telst til verðbréfamíðlunar, enda sé hún veitt sem eðlilegur þáttur í viðtækara viðfangsefni svo sem búskiptum eða félagsslitum.

4. gr.

Löggiltur endurskoðandi eða endurskoðunarstofa skal annast endurskoðun hjá verðbréfamíðlara og skulu ákvæði VII. kafla laga þessara gilda um störf hans eftir því sem við getur átt.

5. gr.

Verðbréfamíðlara er óheimilt að kaupa verðbréf sem honum eru falin til sölu eða að selja eigin verðbréf í rekstri sínum nema um sé að ræða verðbréf skráð á opinberum verðbréfamarkaði eða sem ganga kaupum og sölum á öðrum skipulegum markaði innan Evrópska efnahagssvæðisins sem starfar reglulega, er opin almennings og hefur hlotið viðurkenningu lögbærra yfirvalda í hlutaðeigandi ríki. Sé markaðurinn staðsettur utan Evrópska efnahagssvæðisins skal bankaeftirlitið hafa viðurkennt hann.

Samtök verðbréfafyrirtækja: Heimildir verðbréfamíðlara til kaupa á verðbréfum miðast við heimildir verðbréfasjóða til fjárfestinga. Í ljósi þeirra breytinga sem samtök verðbréfafyrirtækja hafa lagt til að gerðar verði á fjárfestingastefnu verðbréfasjóða, sbr. athugasemdir við 20. gr. frumvarps til laga um verðbréfasjóði myndi ákvæði 5. gr. breytast til samræmis við þær tillögur. Eins og fram hefur komið miðast þær tillögur við það að orðalag UCITS tilskipunarinnar verði notað óbreytt.

Verzlunarráð Íslands leggur til að niður falli í orðin „og hefur hlotið viðurkenningu lögbærra yfirvalda í hlutaðeigandi ríki“ í 1. málslíð. Í aðildarríkjum EES séu starfandi fjölmargir „skipulegir markaðir“ sem „starfa reglulega“ og eru „opnir almennings“ án þess að þeir séu sérstaklega viðurkenndir af einhverju lögbæru yfirvaldi. Hér á landi sé t.d. engu yfirvaldi sérstaklega falið að viðurkenna slíka markaði. Ákvæðið þrengi ónauðsynlega að

starfi verðbréfafyrirtækja.

Viðskiptaráðuneytið: Athugasemd Samtaka verðbréfafyrirtækja og Verslunarráðs Íslands við þessa grein tengist gagnrýni á 20. gr. laga um verðbréfasjóði og vísar því ráðuneytið til síðari umfjöllunar um þá grein.

6. gr.

Ákvæði V. kafla taka einnig til verðbréfamiðlara eftir því sem við getur átt.

III. KAFLI

Starfsleyfi verðbréfafyrirtækja.

7. gr.

Verðbréfafyrirtæki er óheimilt að hefja starfsemi nema það uppfylli skilyrði laga þessara og hafi fengið starfsleyfi ráðherra. Skilyrði fyrir leyfi til rekstrar verðbréfafyrirtækis eru sem hér segir:

1. Fyrirtækið sé hlutafélag með innborguðu hlutafé að fjárhæð að minnsta kosti 40 millj. kr. og eigið fé nemi aldrei lægri fjárhæð en 40 millj. kr. Fjárhæðir þessar skulu bundnar gengi evrópsku mynteiningarinnar ECU miðað við opinbert kaupgengi hennar á útgáfudegi laga þessara.
2. Stjórnarmenn skulu vera a.m.k. þrír og fullnægja skilyrðum 1.–3. tölul. 2. gr. Þó eru stjórnarmenn, sem búsettir eru í aðildarríkjum Evrópska efnahagssvæðisins, undanþegnir búsetuskilyrði 1. tölul. Ráðherra getur veitt ríkisborgurum annarra ríkja sömu undanþágu.
3. Framkvæmdastjóri fyrirtækisins fullnægi skilyrðum 1.–4. tölul. 2. gr.
4. Endurskoðun á reikningum fyrirtækisins skal framkvæmd af löggiltum endurskoðanda eða endurskoðunarstofu.
5. Fyrirtækið setji tryggingu fyrir tjóni sem það kann að baka viðskiptavinum sínum í starfsemi sinni. Nánari ákvæði um fjárhæð tryggingar og lágmarksskilmála að öðru leyti skulu sett með reglugerð.

Umsókn um starfsleyfi skal vera skrifleg. Henni skulu fylgja samþykktir verðbréfafyrirtækisins, staðfesting á fjárhæð innborgaðs hlutafjár og aðrar þær upplýsingar sem ráðherra ákveður. Áður en leyfi er veitt skal leitað umsagnar bankaeftirlitsins.

IV. KAFLI

Synjun leyfa.

8. gr.

Uppfylli umsækjandi um leyfi til verðbréfamiðlunar skv. 2. gr. eða starfsleyfi verðbréfafyrirtækis skv. 7. gr. ekki skilyrði laga þessara skal umsókn hlutaðeigandi synjað.

Ráðherra getur synjað umsókn hafi umsækjandi um leyfi til verðbréfamiðlunar eða stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri verðbréfafyrirtækis, að mati ráðherra,

1. verið dæmdur fyrir refsiverðan verknað sem ætla má að skapi hættu á að viðkomandi misnoti aðstöðu sína,
2. sýnt af sér háttsemi sem gefur tilefni til að ætla að hann muni ekki sinna starfi sínu á forsvaranlegan hátt.

Áður en ákvörðun er tekin um synjun skv. 2. mgr. skal leitað umsagnar bankaeftirlitsins.

9. gr.

Synjun ráðherra á leyfi skv. 8. gr. skal rökstudd skriflega og send umsækjanda, að jafnaði eigi síðar en þremur mánuðum eftir að fullbúin umsókn barst ráðherra. Ákvörðun ráðherra skal þó ávallt liggja fyrir innan sex mánaða.

Viðskiptaráðuneytið:

Í umsögnum Samtaka verðbréfafyrirtækja og Verslunarráðs kemur fram sú skoðun að frestir samkvæmt greininni séu of langir. Ráðuneytið getur ekki tekið undir þá skoðun og bendir á að samkvæmt dönskum lögum um „investeringsforeninger“ skal ákvörðun ráðherra um veitingu eða synjun leyfis liggja fyrir að jafnaði eigi síðar en sex mánuðum og í síðasta lagi tólf mánuðum eftir að honum berst umsókn. Þá skal á það bent að sex mánaða frestinn er að finna í tillögu að tilskipun bandalagsins um „investment services“, en pólitískt samkomulag mun vera um þá tillögu innan EB.

V. KAFLI

Réttindi og skyldur verðbréfafyrirtækja.

10. gr.

Verðbréfafyrirtækjum er skylt og einum heimilt, nema lög ákveði annað, að nota í firma sínu eða til nánari skýringar á starfsemi sinni orðið „verðbréfafyrirtæki“ eitt sér eða samtengt öðrum orðum.

Samtök verðbréfafyrirtækja telja eðlilegt að það sé á valdi verðbréfafyrirtækjanna sjálfra hvort þau noti orðið verðbréfafyrirtæki til nánari skýringar á starfsemi sinni. Lagt sé því til að ákvæðið verði heimildarákvæði eingöngu.

Verslunarráð Íslands telur að verðbréfafyrirtækjum eigi ekki að vera skylt að nota orðið „verðbréfafyrirtæki“ í firma sínu.

Viðskiptaráðuneytið ítrekar afstöðu sína og vísar til athugasemda með frumvarpinu varðandi þessa grein frumvarpsins.

11. gr.

Verðbréfafyrirtæki skv. 7. gr. er, ásamt verðbréfamiðlurum, heimilt að stunda verðbréfamiðlun gegn þóknun. Því er jafnframt heimilt að eiga viðskipti með verðbréf fyrir eigin reikning, sbr. þó 18. gr., annast útboð verðbréfa, veita sölutryggingu á verðbréfum, gerast viðskiptavaki, annast fjárvörslu fyrir einstaklinga og lögaðila og skylda starfsemi. Þá er verðbréfafyrirtæki heimilt að annast umsjá og vörslu verðbréfa verðbréfasjóða að fenginni viðurkenningu bankaeftirlitsins samkvæmt lögum um verðbréfasjóði. Öðrum aðila en verðbréfafyrirtæki er óheimilt að annast þá starfsemi sem að framan greinir nema lög ákveði annað, sbr. þó 35. gr.

Verðbréfafyrirtæki er óheimilt að annast aðra starfsemi en um getur í 1. mgr.

Samtök verðbréfafyrirtækja: vara við því að skilgreina hlutverk verðbréfafyrirtækja með jafn tæmandi hætti og gert er í ákvæðinu. Í ljósi þeirra breytinga sem séu á fjármagnsmarkaði sé heppilegra að fyrirtækin hafi ákveðið svigrúm. Upptalning á verkefnum verðbréfafyrirtækja vekji upp ýmsar spurningar: Er hlutverk erlendra verðbréfafyrirtækja jafnafmarkað og hér kemur fram? Hvaða sjónarmið ráða þessu verkefnavali? Komið hafi fram í samtölum við starfsmenn erlendra verðbréfafyrirtækja að þau sjá um margvíslega fjármálaþjónustu. Ekki verði annað séð en erlend verðbréfafyrirtæki hafi það hlutverk að leysa úr fjárvöntun einstaklinga og fyrirtækja með einum eða öðrum hætti og hafi til þess mun rýmri heimildir en koma fram í 11. gr. frumvarpsins t.d. með því að útvega lán, kaupa skuldabréf o.fl.

Með vísan til ofangreindra athugasemda er lagt til að ákvæðið hljóði svo:

„Verðbréfafyrirtæki samkvæmt 7. gr. er, ásamt verðbréfamiðlurum heimilt að stunda verðbréfamiðlun gegn þóknun. Því er jafnframt heimilt að annast útboð verðbréfa, veita sölutryggingu á verðbréfum, gerast viðskiptavaki, annast fjárvörslu og ýmis konar fjármálaþjónustu fyrir einstaklinga og lögaðila, þó ekki innlána og útlánastarfsemi. Þá er verðbréfafyrirtæki heimilt að annast umsjá og vörslu verðbréfa verðbréfasjóða að fenginni

viðurkenningu bankaeftirlitsins samkvæmt lögum um verðbréfasjóði. Öðrum aðila en verðbréfafyrirtæki er óheimilt að annast þá starfsemi sem að framan greinir nema lög ákveði annað.

Verðbréfafyrirtæki er óheimilt að annast aðra starfsemi en um getur í 1. mgr.“

Hvað felst í ýmis konar fjármálaþjónustu væri síðan hægt að skýra frekar í greinargerð.

Viðskiptaráðuneytið:

Hvað varðar þá röksemd Samtaka verðbréfafyrirtækja að ekki eigi að skilgreina hlutverk verðbréfafyrirtækja á jafn tæmandi hátt og gert er í ákvæðinu skal á það bent að ákvæðið er að mestu efnislega óbreytt frá gildandi lögum og ekki hefur verið vart erfiðleika í framkvæmd fram til þessa. Einnig skal bent á að orðalagið „... og skylda starfsemi“ í 2. ml. 1. mgr. 11. gr. gefur til kynna að ekki sé um algerlega tæmandi upptalningu að ræða.

12. gr.

Heimilt er verðbréfafyrirtæki að starfrækja útibú enda uppfylli daglegur stjórnandi þess skilyrði 1.–4. tölul. 1. mgr. 2. gr. Tilkynna skal bankaeftirlitinu fyrir fram um stofnun útibús.

13. gr.

Verðbréfafyrirtæki skal kappkosta að gæta fyllstu óhlutdrægni gagnvart viðskiptamönnum sínum í starfsemi sinni og ber ávallt að haga störfum sínum þannig að viðskiptamenn fyrirtækisins njóti jafnræðis um upplýsingar, verð og önnur viðskiptakjör í verðbréfaviðskiptum. Skal verðbréfafyrirtækið, að teknu tilliti til þekkingar viðskiptamanna, veita þeim greinargóðar upplýsingar um þá kosti sem þeim standa til boða.

Í auglýsingum og annarri kynningarstarfsemi verðbréfafyrirtækja skal þess gætt að fram komi réttar og nákvæmar upplýsingar um starfsemi og þjónustu fyrirtækjanna.

14. gr.

Verðbréfafyrirtæki skal kunngera viðskiptamönnum sínum fyrir fram hvaða þóknun það muni áskilja sér fyrir þjónustu sína. Breytingar á þóknun skal tilkynna viðskiptamönnum með nægum fyrirvara.

2. mgr. 14. gr. felld út, svohljóðandi (að því gefnu að frv. til samkeppnislaga nái fram að ganga):

Óheimilt er verðbréfafyrirtækjum að hafa samráð um gjaldskrá fyrir veitta þjónustu og gilda um það ákvæði laga um verðlag, samkeppnishömlur og óréttmæta viðskiptahætti.

15. gr.

Taki verðbréfafyrirtæki að sér þjónustu sem því er heimil samkvæmt lögum þessum, sbr. 11. gr., skal, eftir því sem við á, gerður um það sérstakur samningur milli fyrirtækisins og viðskiptamanns þess þar sem meðal annars skal kveðið á um réttindi og skyldur samningsaðila.

Verðbréfafyrirtæki er óheimilt að annast milligöngu um verðbréfaviðskipti hafi starfsmenn þess vitneskju um eða ástæðu til að ætla að viðskiptin grundvallist á trúnaðarupplýsingum skv. 2. mgr. 22. gr., sbr. þó 2. tölul. 1. mgr. og 2. mgr. 23. gr.

16. gr.

Verðbréfafyrirtæki skal halda fjármunum viðskiptamanns tryggilega aðgreindum frá eignum fyrirtækisins. Skulu fjármunir viðskiptamanns varðveittir á sérstökum nafnskráðum reikningi og verðbréf í hans eigu varðveitt með tryggilegum hætti.

Verðbréfafyrirtæki er heimilt að framselja verðbréf í nafni viðskiptamanns síns hafi

fyrirtækið fengið til þess skriflegt umboð. Í framsalsáritun ber að geta þess að verðbréf sé framselt samkvæmt varðveittu umboði og ber verðbréfafyrirtæki að varðveita umboð svo lengi sem réttindi eru byggð á verðbréfi sem framselt hefur verið með þessum hætti. Skylt er að láta kaupanda verðbréfs í té samrit umboðsins krefjast hann þess.

Sá sem veitt hefur verðbréfafyrirtæki umboð skv. 2. mgr. getur ekki beint kröfum að framsalshafa með stoð í heimildarskorti fyrirtækisins nema umboð þess til framsals hafi sýnilega verið ófullnægjandi.

Framsalsáritun verðbréfafyrirtækis skv. 3. mgr. telst ekki slíta framsalsröð þótt umboð til fyrirtækisins fylgi ekki verðbréfinu.

17. gr.

Almennt útboð verðbréfa, annarra en ríkisskuldabréfa, skuldabréfa með ríkisábyrgð og ríkisvíxla, skal fara fram fyrir milligöngu verðbréfafyrirtækis, sbr. þó 1. mgr. 11. gr. Útboð verðbréfa skal tilkynna til Verðbréfaþings Íslands eigi síðar en viku fyrir upphaf sölu ásamt upplýsingum um öll helstu einkenni útboðsins í samræmi við reglur sem stjórn Verðbréfaþingsins setur um gerð útboðsgagna og aðdraganda útboðs.

Seðlabanki Íslands getur sett nánari reglur um fyrsta söludag einstakra útboða í því skyni að koma í veg fyrir sveiflur í framboði nýrra verðbréfa á verðbréfamarkaðnum.

Verðbréf í almennu útboði skulu skráð á opinberum verðbréfamarkaði samkvæmt reglum sem þar gilda um skráningu verðbréfa.

Við lok sölu eða í lok hvers ársfjórðungs, sé hann fyrr, skal verðbréfafyrirtæki eða annar aðili, sem hefur milligöngu um almennt útboð, sbr. 1. mgr. 11. gr., tilkynna Verðbréfaþinginu um heildarsölu verðbréfa í útboði á nafnverði og markaðsverði samkvæmt bestu fáanlegum upplýsingum og í lok hvers árs skal enn fremur tilkynna um útistandandi eftirstöðvar útboðs. Verðbréfaþingið skal birta reglulega upplýsingar um verðbréf samkvæmt þessari grein.

Samtök verðbréfafyrirtækja telja nauðsynlegt og leggja mikla áherslu á að samræma ákvæði 3. mgr. 17. gr. frumvarpsins til laga um verðbréfafyrirtæki við þær breytingar sem fyrirhugaðar eru á 1. mgr. 20. gr. frumvarps til laga um verðbréfasjóði. Ákvæði 1. mgr. 20. gr. hafi tekið miklum breytingum frá því að upphaflegu frumvarpsdrögin voru lögð fram en 3. mgr. 17. gr. frumvarpsins hafi ekki fylgt þessum breytingum eftir. Lagt er til að ákvæðið hljóði þannig:

„Verðbréf í almennu útboði skulu skráð á opinberum verðbréfamarkaði samkvæmt reglum sem þar gilda um skráningu verðbréfa, eða ganga kaupum og sölu á öðrum skipulögðum markaði innan Evrópska efnahagssvæðisins, sem er viðurkenndur starfar reglulega og er opin almennungi“.

Verði tekið tillit til ábendinga Samtaka verðbréfasjóða að því er varði fjárfestingarstefnu verðbréfasjóða, þyrfti að breyta 3. mgr. 17. gr. til samræmis við þá breytingu.

Jafnframt sé ástæða til þess að benda á að heimild Seðlabanka í 2. mgr. 17. gr. til þess að stöðva framboð nýrra verðbréfa geti valdið allnokkru tjóni ef slík stöðvun væri ákveðin án hæfilegs fyrirvara. Þessi heimild sé einnig óheppileg með tilliti til þess að Seðlabankinn sé með sölu ríkisverðbréfa í ákveðinni samkeppni við verðbréfafyrirtækin.

Verzlunarráð Íslands telur ekki rétt að skylda aðila til viðskipta eins og gert sé í 1. mgr. Nauðsynlegt sé að fyrirtæki eigi rétt á því að bjóða út eigin hlutabréf eða skuldabréf ef þau uppfylli eðlileg skilyrði og markaðurinn hafi á þeim traust. Hins vegar sé eðlilegt að verðbréfafyrirtækin sitji ein að kökunni ef milliganga er á annað borð viðhöfð. Því ætti 1. mgr. að orðast svo:

„Fari almennt útboð verðbréfa, annarra en ríkisskuldabréfa, skuldabréfa með ríkisábyrgð og ríkisvíxla fram með milligöngu þriðja aðila skal eingöngu verðbréfafyrirtækjum heimilt að annast slíka milligöngu.“

Ennfremur telur Verslunarráð óeðlilegt að skylda þá sem gefa út verðbréf í almennu útboði til að skrá þau á opinberum verðbréfamarkaði. Þetta ákvæði muni torvelda þróun markaðarins ef samþykkt verði. Eðlilegra er að 3. mgr. orðist svo:

„Verðbréf í almennu útboði skulu skráð samkvæmt þeim reglum sem gilda um skráningu verðbréfa á opinberum verðbréfamarkaði eða öðrum skipulegum markaði sem starfar reglulega og er opin almennungi.

Viðskiptaráðuneytið telur gæta nokkurs misskilnings í umsögn Verslunarráðs þegar því er haldið fram að með ákvæði 1. mgr. sé verið að skylda menn til viðskipta. Því fari víðsfjarri. Hér sé einungis verið að tryggja að almenn útboð fari ekki fram nema fyrir milligöngu verðbréfafyrirtækis. Ekki sé um skyldu til viðskipta að ræða því sú leið væri ávallt fyrir hendi að halda lokuð útboð og þá án milligöngu verðbréfafyrirtækis.

Með 2. mgr. sé Seðlabankanum veitt sama heimild til að setja reglur og hann hafi samkvæmt 1. mgr. 15. gr. nógildandi laga. Sé hér um nauðsynlegt öryggisatriði að ræða sem ætla verði að Seðlabankinn fari með af sömu ábyrgð og hingað til.

Hvað varði 3. mgr. er vísað til athugasemda með frumvarpinu. Ráðuneytið telji þó rétt að benda á að skylda til að skrá verðbréf í almennu útboði á opinberum verðbréfamarkaði, þ.e. á Verðbréfaþingi Íslands, nái aðeins til frumútboðs. Þegar verðbréfin séu komin á eftirmarkað gegni öðru máli því að þá geti þau gengið kaupum og sölum á öðrum markaði.

Seðlabanki Íslands er hlynntur því að frumvarpið verði að lögum með þeirri breytingu að 3. mgr. 17. gr. falli niður, þ.e.a.s. að niður falli sú skylda sem frumvarpið feli í sér, að verðbréf í almennu útboði skuli skráð á opinberum verðbréfamarkaði. Um rökin fyrir þessu sé vísað í fylgiskjal I, en þess megi geta að skráningarskyldan sem frv. geri ráð fyrir sé afar óvenjuleg sé borið saman við önnur lönd. Reyndar hafi frést af því að í Noregi séu skuldabréfaflokkar, stærri en 35 milljónir norskra króna, skráningarskyldir á Osló Børs ef þeir hafi verið boðnir til sölu í almennu útboði. Í Noregi gildi ekki slík skylda gagnvart hlutabréfum, og á öðrum Norðurlöndum sé engin skráningarskylda til staðar.

Verðbréfaþing Íslands, Eiríkur Guðnason leggur til að 3. mgr. 17. gr. falli niður. Ábendingar ráðuneytisins um hana í framangreindri greinargerð séu ekki til þess fallnar að skýra málið.

Í fyrsta lagi segir í greinargerðinni: „Ráðuneytið telur þó rétt að benda á að skylda til að skrá verðbréf í almennu útboði á opinberum verðbréfamarkaði, þ.e. á Verðbréfaþingi Íslands, nær aðeins til frumútboðs.“ Getur verið að átt sé við það að eftir að frumútboð hefur farið fram, þ.e. eftir að hin nýju bréf hafa verið seld, megi taka bréfin af skrá Verðbréfaþings? Sé svo, hver er þá tilgangurinn með skráningarskyldunni? Rétt er að hafa í huga í þessu sambandi að ætíð, þegar almennt útboð fer fram, er gert ráð fyrir að útgefandi birti greinargóðar upplýsingar í útboðslýsingu. Á þetta við hvort heldur sem um er að ræða bréf skráð á Verðbréfaþingi eða ekki. Tilgangurinn með skráningarskyldunni getur því ekki verið sá einn að tryggja birtingu upplýsinga við upphaf útboðs, nema um sé að ræða misskilning. Getur verið að með orðinu „frumútboð“ hafi ráðuneytið hlutabréf sérstaklega í huga? Er t.d. ætlunin að nýtt útboð hlutabréfa hjá gamalgrönu hlutafélagi, sem vill afla viðbótahlutafjár, teljist ekki vera frumútboð, og því ekki skylt að skrá bréfin á Verðbréfaþingi? Sé merkingin svona slungin þarf að koma henni á framfæri með skýrari hætti en gert hefur verið.

Þá segir í umræddri greinargerð: „Þegar verðbréfin eru komin á eftirmarkað gegnir öðru máli því að þá geta þau gengið kaupum og sölum á öðrum markaði.“ Hér skal gengið út frá því að átt sé við að þegar frumsölu er lokið geti bréfin gengið kaupum og sölum á öðrum markaði en Verðbréfaþingi, enda þótt sú merking blasi ekki vel við þegar þessi málsliður er skoðaður. Með gagnályktun mætti þá halda að höfundur skýringarinnar ætlist til þess að þegar frumsala/frumútgáfa stendur yfir megi ekki versla með bréfin á öðrum

markaði en Verðbréfaþingi. Það er rétt að taka fram að samkvæmt nágildandi reglum er ekkert slíkt bann til staðar gagnvart skráðum bréfum. Sem dæmi eru spariskírteinaflokkar gjarnan skráðir á þinginu á meðan þeir eru enn í frumsölu, en salan getur eftir sem áður átt sér stað utan Verðbréfaþings. Það þyrfti því að kveða skýrt á um það í lögnum ef banna á viðskipti utan þings með tiltekin skráð bréf á meðan frumsala stendur yfir.

18. gr.

Verðbréfafyrirtæki er óheimilt að kaupa verðbréf sem fyrirtækinu eru falin til sölu. **Eigendum að virkum eignarhlut í verðbréfafyrirtæki, stjórnendum og öðrum starfsmönnum svo og mökum þeirra er óheimilt að eiga viðskipti með verðbréf við fyrirtækið.**

Ákvæði 1. mgr. á ekki við um verðbréf sem skráð eru á opinberum verðbréfamarkaði eða ganga kaupum og sölum á öðrum skipulegum markaði innan Evrópska efnahagssvæðisins sem starfar reglulega, er opinn almenningi og hefur hlotið viðurkenningu lögbærra yfirvalda í hlutaðeigandi ríki. Sé markaðurinn staðsettur utan Evrópska efnahagssvæðisins skal bankaeftirlitið hafa viðurkennt hann.

Viðskipti skv. 2. mgr. eru bundin því skilyrði að þau séu ekki á neinn hátt óvenjuleg, samþykkt af stjórn verðbréfafyrirtækis og bókuð í gerðabók hennar.

Kaup eða sala verðbréfa stjórnenda og annarra starfsmanna verðbréfafyrirtækis fyrir eigin reikning skal fara fram fyrir milligöngu þess verðbréfafyrirtækis, sem þeir eru stjórnendur í eða starfa hjá, samkvæmt reglum sem verðbréfafyrirtækið setur og bankaftirlitið staðfestir.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er verðbréfafyrirtæki heimilt að kaupa fyrir eigin reikning eða selja úr eigu sinni verðbréf, enda hafi fyrirtækið formlega tekið að sér að vera viðskiptavaki eða sölutryggjandi verðbréfanna og hafi með formlegum hætti kunngert viðskiptavinum sínum það fyrir fram.

Samtök verðbréfafyrirtækja mæla eindregið með því að 3. mgr. 18. gr. verði felld niður. Hugað verði að þessum þáttum í reglum sem verðbréfafyrirtækin setja um þetta atriði sem staðfestar verða af bankaftirliti, hvort og þá hvaða viðskipti skuli bókast í gerðarbók. Þá sé sú framkvæmd sem farið er fram á í 4. mgr. 18. gr. alltof viðurhlutamikil í mörgum tilvikum.

Verzlunarráð Íslands telur að 18. gr. í núverandi formi sé ekki í samhengi við eðlilegt fyrirkomulag þeirra viðskipta sem um er að ræða. Lagt er til að greinin orðist svo:

„Verðbréfafyrirtæki skal vegna eigin viðskipta með verðbréf sem því eru falin til sölu og vegna viðskipta eigenda þess, stjórnenda, starfsmanna og maka þeirra gæta eftirfarandi atriða:

1. Ýtrustu hagsmuna ótengdra viðskiptavina sé gætt.
2. Fullur trúnaður ríki gagnvart ótengdum viðskiptavinum.
3. Viðskiptin séu sérstaklega skráð.
4. Stjórn verðbréfafyrirtækisins fái kerfisbundnar upplýsingar um viðskiptin og staðfesti þau.

Verðbréfafyrirtæki skal setja innri vinnureglur um viðskipti samkvæmt 1. mgr. og skulu þær staðfestar af bankaftirliti Seðlabanka Íslands.“

19. gr.

Verðbréfafyrirtæki getur veitt viðskiptaaðila lán vegna verðbréfaviðskipta, sem því er heimilt að annast samkvæmt lögum þessum. Þó er verðbréfafyrirtæki óheimilt að ganga í ábyrgðir.

Verðbréfafyrirtæki heimilt að veita sölutryggingu á verðbréfum, sbr. 11. gr., þó ekki fyrir hærri fjárhæð en nemur tuttuguföldu eigin fé fyrirtækisins.

Viðskiptaráðuneytið:

Ráðuneytið hefur tekið athugasemdir umsagnaraðila um þessa grein til ítarlegrar skoðunar og getur fallist efnislega á helstu ábendingar þeirra. Við athugun á nýjustu útgáfu af áður nefndri tillögu Evrópubandalagsins að tilskipun um „investment services“ er verðbréfafyrirtækjum sem hlotið hafa starfsleyfi heimilt að stunda þá þjónustustarfsemi sem getið er í sérstökum viðauka við tilskipunina. Lánveiting vegna verðbréfavíðskipta sem hlutaðeigandi verðbréfafyrirtæki annast er meðal þeirrar starfsemi sem viðaukinn heimilar. Vakin er sérstök athygli á að þessi þjónusta skal vera hliðarstarfsemi en ekki afgerandi þáttur í störfum verðbréfafyrirtækis. Hins vegar telur ráðuneytið ekki heppilegt á meðan ekki hafa verið lögfestar kröfur um lágmark eigin fjár sem hlutfall af áhættugrunni að þeim verði heimilt að gangast í ábyrgðir.

20. gr.

Verðbréfafyrirtæki er því aðeins heimilt að vera meðeigandi eða þátttakandi í annarri atvinnustarfsemi að slík þátttaka sé í eðlilegum tengslum við starfsemi verðbréfafyrirtækisins og hafi ekki áhrif á óhlutdrægni þess, sbr. 1. mgr. 13. gr.

21. gr.

Framkvæmdastjóra verðbréfafyrirtækis er óheimilt að sitja í stjórn atvinnufyrirtækja eða taka þátt í atvinnurekstri að öðru leyti nema að fengnu leyfi stjórnar þess. Eignarhlutur í fyrirtæki telst þátttaka í atvinnurekstri nema um sé að ræða óverulegan hlut sem ekki veitir bein áhrif á stjórnun þess. Bankaeftirlitið sker úr um hvort eignarhlutur brjóti í bága við grein þessa og getur veitt undanþágu frá henni mæli sérstakar ástæður með því.

Um heimildir annarra starfsmanna verðbréfafyrirtækis varðandi þau atriði, sem í 1. mgr. greinir, fer eftir reglum sem stjórn verðbréfafyrirtækis setur og bankaeftirlitið staðfestir.

VI. KAFLI

Meðferð trúnaðarupplýsinga.

22. gr.

Ákvæði þessa kafla taka til verðbréfa sem eru skráð á opinberum verðbréfamarkaði eða ganga kaupum og sölum á öðrum skipulegum markaði innan Evrópska efnahagssvæðisins sem starfar reglulega, er opin almenningi og hefur hlotið viðurkenningu lögbærra yfirvalda í hlutaðeigandi ríki. Sé markaðurinn staðsettur utan Evrópska efnahagssvæðisins skal hann hafa hlotið viðurkenningu bankaeftirlitsins.

Með trúnaðarupplýsingum er átt við upplýsingar um útgefanda verðbréfa, verðbréfin sjálf eða önnur atriði sem ekki hafa verið gerð opinber en eru líkleg til að hafa áhrif á markaðsverð verðbréfanna ef opinber væru. Upplýsingar teljast opinberar þegar þeim hefur verið miðlað á verðbréfamarkaðnum með almennum og viðurkenndum hætti. Tilkynningar til Verðbréfaþings Íslands teljast opinberar þegar þeim hefur verið miðlað þaðan.

Verzlunarráð Íslands:

Síðasti liðurinn í 1. ml. 1. mgr. ætti að falla niður þ.e.a.s.: „og hefur hlotið viðurkenningu lögbærra yfirvalda í hlutaðeigandi ríki.“

Hér er gerð sama athugasemd og við 5. gr.

Samtök verðbréfafyrirtækja:

Vakin er athygli á því að verði tekið tillit til hugmynda samtaka verðbréfafyrirtækja um breytingar á fjárfestingastefnu verðbréfasjóða, er rétt að breyta þessu ákvæði til samræmis.

23. gr.

Aðila, sem býr yfir eða hefur aðgang að trúnaðarupplýsingum skv. 2. mgr. 22. gr. vegna eignaraðildar, aðildar að stjórn, rekstri eða eftirliti á vegum útgefanda verðbréfa eða vegna starfs síns, stöðu eða skyldna, er óheimilt að

1. nýta sér upplýsingarnar, beint eða óbeint, til öflunar eða ráðstöfunar verðbréfanna sjálfum sér eða öðrum til hágsbóta,
2. láta þriðja aðila upplýsingarnar í té nema það sé gert í eðlilegu sambandi við starf, stöðu eða skyldur þess sem upplýsingarnar veitir,
3. ráðleggja þriðja aðila á grundvelli upplýsinganna að afla verðbréfa eða ráðstafa þeim eða hvetja að öðru leyti til viðskipta með verðbréfin.

Ákvæði 1. mgr. á ekki við um viðskipti fullvalda ríkis, seðlabanka þess eða aðila sem annast viðskipti fyrir þeirra hönd, enda séu viðskiptin liður í stefnu hlutaðeigandi ríkis í peningamálum, gengismálum eða lánasýslu.

24. gr.

Öðrum aðilum en um getur í 1. mgr. 23. gr., sem hlotið hafa vitneskju um trúnaðarupplýsingar, er óheimilt að nýta þær með þeim hætti sem þar segir, enda hafi þeir vitað eða mátt vita hvers eðlis upplýsingarnar voru.

25. gr.

Ákvæði 23. og 24. gr. ná einnig til lögaðila og taka til þeirra einstaklinga sem taka þátt í ákvörðun um að fara með viðskipti fyrir reikning lögaðilans.

26. gr.

Útgefendur verðbréfa skulu setja eigin reglur í því skyni að hindra að trúnaðarupplýsingar berist til annarra en þeirra sem þarfnast þeirra vegna starfa sinna.

Stjórnvöld og aðrir aðilar, sem fá reglulega trúnaðarupplýsingar í starfsemi sinni, skulu setja sér reglur skv. 1. mgr.

VII. KAFLI

Ársreikningar og endurskoðun.

27. gr.

Stjórn og framkvæmdastjóri verðbréfafyrirtækis skulu semja ársreikning fyrir hvert reikningsár í samræmi við ákvæði laga og samþykkt. Ársreikningur skal hafa að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning og skýringar. Enn fremur skal semja ársskýrslu. Ársreikningur og ársskýrsla mynda eina heild. Reikningsár verðbréfafyrirtækis er almanaksárið.

Ársreikningur og ársskýrsla skulu undirrituð af stjórn og framkvæmdastjóra. Hafi stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri mótbáruð fram að færa gegn ársreikningi skal hann undirrita með fyrirvara og gera skal grein fyrir því í ársskýrslu hvers eðlis fyrirvarinn er.

Framsetning ársreiknings skal vera með skýrum hætti og í samræmi við ákvæði laga þessara og reglna settra samkvæmt þeim. Ársreikningur skal gefa glögga mynd af eignum, skuldum, fjárhagsstöðu og rekstrarafkomu verðbréfafyrirtækis.

Í ársskýrslu skal koma fram yfirlit yfir starfsemi hlutaðeigandi verðbréfafyrirtækis á árinu, svo og upplýsingar um atriði sem mikilvæg eru við mat á fjárhagslegri stöðu fyrirtækisins og afkomu þess á reikningsárinu og ekki koma fram annars staðar í ársreikningnum.

Bankaeftirlitinu er heimilt að setja nánari reglur um gerð ársreiknings.

Félag löggiltra endurskoðenda:

Gerð ársreiknings

Í 5. mgr. 27. gr. frumvarps til laga um verðbréfaviðskipti og í 6. mgr. 29. gr.

frumvarps um verðbréfasjóði segir, að bankaeftirlitinu sé heimilt að setja nánari reglur um gerð ársreiknings. Álitsnefnd FLE telur þetta ákvæði óeðlilegt. Vald til að setja reglur á grundvelli laga á samkvæmt álit nefndarinnar að vera í höndum ráðherra, sem hins vegar getur við samningu reglugerðar leitað álits og umsagnar ýmissa aðila. Í þessu tilfalli væru t.d. FLE, Reikningsskilaráð og bankaeftirlitið eðlilegir umsagnaraðilar.

28. gr.

Endurskoðun skal framkvæmd af löggiltum endurskoðanda eða endurskoðunarstofu. Endurskoðandi verðbréfafyrirtækis má ekki sitja í stjórn þess eða starfa að öðru leyti í þess þágu en að endurskoðun.

Skylt er að veita endurskoðanda aðgang að öllum eigum, bókum og fylgiskjölum og öðrum gögnum verðbréfafyrirtækis og jafnframt skulu stjórn og starfsmenn þess veita honum allar umbeðnar upplýsingar sem unnt er að láta í té.

29. gr.

Endurskoðandi skal árita ársreikning og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar. Hann skal gefa yfirlýsingu um að ársreikningurinn hafi verið endurskoðaður og að hann hafi verið saminn í samræmi við ákvæði laga, reglna og samþykkt. Endurskoðandi skal láta í ljós álit sitt á ársreikningnum og greina frá niðurstöðum að öðru leyti.

Telji endurskoðandi að í ársreikningi séu ekki þær upplýsingar sem þar eiga að koma fram skal hann geta þess í áritun sinni og veita viðbótarupplýsingar ef þess er kostur. Ef ársskýrsla hefur ekki að geyma þær upplýsingar sem ber að veita eða er ekki í samræmi við ársreikning skal endurskoðandi vekja athygli á því í áritun sinni. Að öðru leyti getur endurskoðandi greint frá þeim atriðum í áritun sinni sem hann telur eðlilegt að fram komi í ársreikningi.

Endurskoðanda er skylt að veita bankaeftirlitinu allar þær upplýsingar um málefni verðbréfafyrirtækis og framkvæmd endurskoðunar sem það kann að óska eftir og hann getur látið í té. Leiði endurskoðun í ljós verulega ágalla á rekstri verðbréfafyrirtækis varðandi framkvæmd rekstursins eða atriði sem geta veikt fjárhagsstöðu fyrirtækisins skal endurskoðandi þegar gera stjórn fyrirtækisins og bankaeftirlitinu viðvart.

Samtök verðbréfafyrirtækja:

Um endurskoðendur. Ákvæði 29. gr. frumvarps til laga um verðbréfavíðskipti og 31. gr. frumvarps til laga um verðbréfasjóði:

Samtök verðbréfafyrirtækja telja fyrirmæli 29. gr. frumvarps til laga um verðbréfavíðskipti og 31. gr. frumvarps til laga um verðbréfasjóði um stöðu endurskoðenda gagnvart bankaeftirliti Seðlabankans óeðlileg. Endurskoðendur eru ráðnir af stjórn fyrirtækis og bera ábyrgð gagnvart henni. Stjórnendur fyrirtækisins bera síðan ábyrgð á rekstri fyrirtækisins í þessu tilviki m.a. skyldum gagnvart bankaeftirliti. Staða endurskoðanda á ekki að vera með þeim hætti að þeir séu með beinum eða óbeinum hætti starfsmenn bankaeftirlitsins. Slíkt getur haft þau áhrif að trúnaður milli endurskoðandans og fyrirtækisins verði á þann veg að endurskoðunin skili ekki tilætluðum árangri.

Verzlunarráð Íslands:

2. ml. 3. mgr. leggur algjörlega óraunhæfar kvaðir á endurskoðendur verðbréfafyrirtækjanna. Þeir eru fyrst og fremst trúnaðarmenn hluthafa fyrirtækjanna og ótal matsatriði koma upp í starfi þeirra. Reyndar má segja að allur rekstur sem hafi hina minnstu áhættu í för með sér geti veikt fjárhagsstöðu viðkomandi fyrirtækis. Ef sérhvert matsatriði á að tilkynnast bankaeftirliti missir sjálfst eftirlitið marks þar sem eftirlitsaðilinn verður meira og minna meðábyrgur fyrir öllum rekstri. Því leggur Verzlunarráðið til að 2. ml. falli niður en ef eitthvert ákvæði þarf nauðsynlega að vera um þetta atriði mætti orða

það svo:

„Endurskoðandi skal gera bankaeftirliti viðvart ef hann telur slíka ágalla á rekstri verðbréfafyrirtækis að það samræmist ekki sögum þessum eða stofni hagsmunum viðskiptavina eða hluthafa í verulega hættu.“

Félag löggiltra endurskoðenda:

Hér er fjallað um hlutverk endurskoðanda verðbréfafyrirtækis, en endurskoðandi skal vera löggiltur samkvæmt ákvæðum 28. gr. í 1. og 2. mgr. 29. gr. eru tilgreind eðlileg ákvæði um framgang endurskoðunar, áritun endurskoðanda á ársreikning og hlutverk endurskoðanda að öðru leyti. Hins vegar segir eftirfarandi í 3. mgr. 29. gr. þessa frumvarps:

„Endurskoðanda er skylt að veita *bankaeftirlitinu* allar þær upplýsingar um málefni verðbréfafyrirtækis og framkvæmd endurskoðunar sem það kann að óska eftir og hann getur látið í té. Leiði endurskoðun í ljós verulega ágalla á rekstri verðbréfafyrirtækis varðandi framkvæmd rekstursins eða atriði sem geta veikt fjárhagsstöðu fyrirtækisins skal endurskoðandi gera stjórn fyrirtækisins og *bankaeftirlitinu* viðvart.“ (Áherslur eru okkar).

Álitsnefnd FLE mælir gegn þessu ákvæði frumvarpsins með vísun til greinargerðar sem fylgir umsögn þeirra.

Viðskiptaráðuneytið:

Vísað er til athugasemda með frumvarpinu og umræðu í efnahags- og viðskiptanefnd.

Um stöðu endurskoðenda er þess að geta að þeim ber ekki einungis að gæta trúnaðar gagnvart fyrirtæki heldur einnig gagnvart fjárfestum, sem leggja traust sitt á þá ekki síður en stjórnendur fyrirtækis.

(Athugasemdir Félags löggiltra endurskoðenda til skoðunar).

30. gr.

Endurskoðaður ársreikningur verðbréfafyrirtækis ásamt ársskýrslu skal sendur bankaeftirlitinu innan tíu daga frá undirritun stjórnar og framkvæmdastjóra en eigi síðar en þremur mánuðum eftir lok reikningsárs. Jafnframt er verðbréfafyrirtækjum skylt að láta Seðlabanka Íslands í té þær upplýsingar sem hann þarf á að halda vegna hagskýrslugerðar, sbr. ákvæði laga um Seðlabanka Íslands.

VIII. KAFLI

Eftirlit.

31. gr.

Bankaeftirlit Seðlabanka Íslands hefur eftirlit með starfsemi verðbréfamíðlara og verðbréfafyrirtækja. Skal bankaeftirlitið eiga aðgang að öllum gögnum og upplýsingum hjá þessum aðilum sem, að mati þess, eru nauðsynlegar vegna eftirlitsins. Að öðru leyti skulu gilda um eftirlitið ákvæði laga um Seðlabanka Íslands eftir því sem við getur átt.

Telji bankaeftirlitið að starfsemi verðbréfamíðlara eða verðbréfafyrirtækis brjóti gegn ákvæðum laga þessara, reglugerða eða reglna settra samkvæmt þeim eða sé að öðru leyti óeðlileg, óheilbrigð eða ótraust getur það veitt viðkomandi hæfilegan frest til úrbóta nema brot séu alvarleg.

Hafi bankaeftirlitið rökstudda ástæðu til að ætla að brotið hafi verið gegn ákvæðum VI. kafla laga þessara skal því heimilt að krefja einstaklinga og lögðaðila, þar á meðal opinberar stofnanir, um allar upplýsingar og gögn sem það telur nauðsynlegt til rannsóknar málsins.

IX. KAFLI
Afturköllun leyfa.

32. gr.

Skylt er ráðherra að afturkalla leyfi til verðbréfamiðlunar eða starfsleyfi verðbréfa-fyrirtækis

1. uppfylli leyfishafi ekki lengur skilyrði laga þessara fyrir leyfisveitingu,
2. sé bú leyfishafa tekið til gjaldþrotaskipta eða starfsemi hans slitið.

33. gr.

Hafi verðbréfamiðlari eða verðbréfafyrirtæki ítrekað eða með alvarlegum hætti brotið gegn ákvæðum laga þessara, reglugerða eða reglna settra samkvæmt þeim og ekki sinnt kröfum bankaeftirlitsins skv. 2. mgr. 31. gr. er ráðherra heimilt að afturkalla leyfi til verðbréfamiðlunar eða starfsleyfi, að fengnum tillögum bankaeftirlitsins.

Standi yfir opinber rannsókn vegna meints brots verðbréfamiðlara eða verðbréfa-fyrirtækis á ákvæðum laga þessara er ráðherra heimilt að svipta hlutaðeigandi leyfi til verðbréfamiðlunar eða starfsleyfi um stundarsakir. Skal ráðherra þá skipa hlutaðeigandi umsjónaraðila til bráðabirgða sem gera skal ráðstafanir sem miða að því að tryggja hag viðskiptamanna.

34. gr.

Afturköllun á starfsleyfi verðbréfafyrirtækis eða leyfi til verðbréfamiðlunar skal rök-studd og tilkynnt hlutaðeigandi skriflega. Jafnframt skal birta tilkynningu um afturköllun í Lögbirtingablaði og auglýsa hana í fjölmiðlum.

Afturkalli ráðherra starfsleyfi verðbréfafyrirtækis endanlega skal hann skipa skila-nefnd þriggja manna sem sér um slit á fyrirtækinu eða flutning á starfsemi þess til annars verðbréfafyrirtækis.

X. KAFLI
Ýmis ákvæði.

35. gr.

Hyggist verðbréfamiðlari eða verðbréfafyrirtæki hefja starfsemi í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins skal tilkynna það bankaeftirlitinu og eftirlitsaðila í hlutaðeigandi ríki.

Leyfi til starfsemi, sem lög þessi taka til, sem veitt hefur verið af lögbærum yfirvöldum í öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, gildir einnig hér á landi. Um starfsemi slíkra leyfishafa hér á landi fer samkvæmt nánari reglum sem ráðherra setur.

Um gildi leyfa til starfsemi er lög þessi taka til, sem veitt eru af lögbærum yfirvöldum í ríkjum utan Evrópska efnahagssvæðisins, svo og um starfsemi slíkra leyfishafa hér á landi, fer eftir reglum sem ráðherra setur.

36. gr.

Verðbréfamiðlarar og starfsmenn þeirra, svo og stjórnendur, framkvæmdastjórar og aðrir starfsmenn verðbréfafyrirtækja, eru bundnir þagnarskyldu um öll viðskipti sem þeir hafa milligöngu um og allt það er varðar hagi viðskiptamanna og þeir öðlast vitneskju um í starfi sínu og leynt skal fara samkvæmt lögum eða eðli máls nema dómari úrskurði að skylt sé að veita upplýsingar fyrir dómi eða lögreglu eða skylda sé til að veita upplýsingar lögum samkvæmt. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

37. gr.

Kostnaður við birtingar tilkynninga samkvæmt lögum þessum skal greiddur af viðkomandi verðbréfamiðlara eða verðbréfafyrirtæki.

38. gr.

Ráðherra getur falið bankaeftirlitinu veitingu leyfa til verðbréfamiðlunar skv. II. kafla og starfsleyfa verðbréfafyrirtækja skv. III. kafla, afturköllun leyfa skv. IX. kafla, svo og setningu reglna sem ráðherra er falið að setja samkvæmt lögum þessum.

Rætt um að fella greinina annað hvort niður eða síðasta hluta hennar.

Verzlunarráð Íslands:

Verzlunarráð telur óeðlilegt að ráðherra geti framselt þetta vald til bankaeftirlitsins.

Samtök verðbréfafyrirtækja:

Staða Bankaeftirlitsins. Ákvæði 40. gr. frumvarps til laga um verðbréfasjóði og 38. gr. frumvarps til laga um verðbréfafyrirtæki.

Samtök verðbréfafyrirtækja vara við þeirri tilhneigingu sem kemur fram í frumvarpinu og miða að því að auka umsvif bankaeftirlitsins við stjórn ýmissa þátta. Rétt er að taka fram að þessi gagnrýni beinist ekki að starfsmönnum bankaeftirlitsins heldur þeirri verkaskiptingu sem lögð er til grundvallar. Sum þeirra verkefna sem bankaeftirlitinu eru falin virðast falla frekar illa að því hlutverki sem bankaeftirlitið sem sjálfstæður og óháður eftirlitsaðili á að hafa. Samkvæmt 2. mgr. 10. gr. laga nr. 10/1961 um banka og lánastofnanir skal bankaeftirlitið fylgjast með því að lánastofnanir fylgi lögum og reglum, sem hverju sinni gilda um starfsemi þeirra. Það getur ekki talist heppileg niðurstaða að ráðherra á grundvelli 40. gr. frumvarps til laga um verðbréfasjóði feli bankaeftirlitinu að setja reglur um útreikning á innlausnarvirði hlutdeildarskírteina og hafi jafnframt með höndum eftirlit með því að þessum reglum sé fylgt. Sjónarhorn Bankaeftirlitsins hlýtur alltaf að mótast töluvert af því hlutverki sem því er ætlað að gegna. Þetta sjónarhorn er vissulega eitt þeirra sem hlýtur og á að móta þær reglur sem verðbréfasjóði ber að fara eftir. Önnur sjónarmið s.s. sjónarmið verðbréfasjóðanna sjálfra, sem taka mið af samkeppnis- og markaðsstöðu verðbréfasjóðanna við erlenda sjóði hljóta einnig að vera lögð til grundvallar við setningu reglna. Með því að fela Bankaeftirlitinu að setja reglurnar eykst hættan á að reglurnar mótist um of af sjónarmiði Bankaeftirlitsins á kostnað annarra jafnréttihárra sjónarmiða.

Enda þótt reglur um innlausnarvirði séu ekki beinlínis til umfjöllunar nú er rétt að vekja athygli á því að full ástæða er til að endurskoða þessar reglur vegna þeirra breyttu aðstæðna sem framundan eru og tilurð þessara lagabreytinga byggist á. Helsta markmið frumvarps til laga um verðbréfasjóði er að samræma þær reglur sem um verðbréfasjóði gilda við reglur sem gilda munu innan Evrópska efnahagssvæðisins. Þá hlýtur að vakna sú spurning hvaða reglur gildi um útreikning á innlausnarvirði samkvæmt reglum Evrópubandalagsins. Mjög mikilvægt er að sambærilegar reglur gildi að þessu leytnu þannig að sömu forsendur séu lagðar til grundvallar við útreikninginn. Útreikningur á innlausnarvirði er nátengdur fjárfestingarstefnu verðbréfasjóðanna. Nýtt frumvarp til laga um verðbréfasjóði stefnir að því að samræma fjárfestingarstefnu verðbréfasjóða innan Evrópska efnahagssvæðisins. Með sama hætti hlýtur útreikningur á eignum sjóðanna að vera samræmdur.

Þá vilja Samtök verðbréfafyrirtækja ítreka mótmæli sín við 38. grein frumvarps til laga um verðbréfafyrirtæki. Mælst er eindregið gegn því valdaframsali sem ákvæðið gerir ráð fyrir. Með því að fela bankaeftirlitinu þetta vald er eftirlitsþáttur og úrskurðarþáttur á einni og sömu hendi. Með þessu er skertur sá trúnaður og sú hlutlausa staða sem nauðsynlegt er að úrskurðaraðilar hafi og er tvímælalaust í anda íslensks stjórnarfarsréttar. Með frumvarpinu er bankaeftirlitinu ekki einungis falið dómsvald heldur einnig

rannsóknarvald og saksóknarvald og um mörg málefni einnig löggjafarvald. ...

Um eftirlit með verðbréfafyrirtækjum og verðbréfasjóðum og raunar einnig þingaðilum á verðbréfaþingi og útgefendum skráðra verðbréfa, er rétt að taka fram að óumdeilt er að þörf er á opinberu eftirliti með starfsemi á sviði verðbréfavíðskipta. Tilgangurinn með slíku eftirliti er fyrst og fremst sá að tryggja hagsmuni fjárfesta eftir því sem unnt er. Opinberum afskiptum af þessu tagi verður þó að setja takmörk þannig að þau hindri ekki eðlilega starfsemi og framþróun og þau geta aldrei komið í stað nauðsynlegrar aðgæslu neytenda sjálfra og þess ásetnings þeirra er að verðbréfavíðskiptum starfa að starfsemin sé rekin á heiðarlegum og faglegum grundvelli. Þessi sjálfsögðu atriði eru nefnd hér vegna þeirrar tilhneigingar sem kemur fram í frumvarpsdrögum að auka vald eftirlitsaðila.

Viðskiptaráðuneytið:

Vísað er til athugasemda með frumvarpinu og þeirra umræðna sem fram hafa farið milli fulltrúa ráðuneytis og bankaeftirlits annars vegar og efnahags- og viðskiptanefndar hins vegar. Við þetta er þó að bæta, að komi til þess að ráðherra nýti framsalsheimild sína leiðir það af almennum reglum stjórnarfararéttar, að hlutaðeigandi aðilar geta ávallt skotið máli sínu til ráðuneytis og á endanum til dómstóla.

39. gr.

Viðskiptaráðherra fer með framkvæmd laga þessara. Honum er heimilt að kveða nánar á um framkvæmd þeirra með reglugerð, þar á meðal um viðurlög í formi dagsekta.

Verzlunarráð Íslands:

Ráðið mælir gegn því að ráðherra fái slíka ótakmarkaða heimild til beitingar dagsekta. Eðlilegt er að brot gegn lögum fái venjulega meðferð hjá dómstólum og viðurlög við brotum virðast næg sbr. 40. gr.

Viðskiptaráðuneytið:

Hvað varðar athugasemdir Verzlunarráðs við þetta ákvæði skal á það bent að efnislega samhljóða ákvæði er að finna í 41. gr. gildandi laga um Seðlabanka Íslands. Heimildin til álagningar dagsekta er að sjálfsögðu ekki óheft. Ráðherra er einungis heimilt að mæla fyrir um þær í reglugerð og þá að viðlagðri ábyrgð.

XI. KAFLI

Viðurlög.

40. gr.

Brot á lögum þessum varða sektum eða fangelsi allt að einu ári nema þyngri refsing liggji við broti samkvæmt almennum hegningarlögum. Sé brot framið í þágu lögaðila er heimilt að beita stjórnendur lögaðilans framangreindum viðurlögum og einnig er heimilt að gera lögaðilanum sekt og sviptingu starfsréttinda.

Brot gegn ákvæðum VI. kafla varða sektum eða fangelsi allt að tveimur árum. Jafnframt er heimilt að gera upptækan með dómi beinan eða óbeinan hagnað sem hlotist hefur með broti gegn ákvæðinu.

Tilraun og hlutdeild í brotum á lögum þessum eru refsiverðar eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

XII. KAFLI

Gildistaka og brottfallin lög.

41. gr.

Lög þessi öðlast gildi um leið og samningurinn um Evrópska efnahagssvæðið öðlast gildi að því er Ísland varðar. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 20/1989, um verðbréfavíðskipti og verðbréfasjóði.

Ákvæði til bráðabirgða.

Verðbréfafyrirtæki og verðbréfamiðlarar samkvæmt lögum nr. 20/1989, sem eru starfandi við gildistöku laga þessara, skulu hafa lagað starfsemi sína að ákvæðum laganna eigi síðar en einu ári frá gildistöku þeirra. Ráðherra getur þó veitt verðbréfafyrirtækjum lengri frest, þó aldrei lengur en í sex mánuði.

Þeim sem fengið hafa leyfi til verðbréfamiðlunar samkvæmt lögum nr. 20/1989 við gildistöku laga þessara er eigi skylt að sækja námskeið skv. 4. tölul. 2. gr.